

**Raport z mobilności zrealizowanych w
ramach projektu pn.**

Europejska Grupa Działania

Publikacja została zrealizowana przy wsparciu finansowym Komisji Europejskiej. Publikacja odzwierciedla jedynie stanowisko jej autorów i Komisja Europejska oraz Narodowa Agencja Programu Erasmus+ nie ponoszą odpowiedzialności za jej zawartość merytoryczną.

PUBLIKACJA BEZPŁATNA

Wprowadzenie

Instytucją realizującą projekt pn. "Europejska Grupa Działania", który jest współfinansowany przez Unię Europejską w ramach programu ERASMUS+ EDUKACJA DOROSŁYCH - AKCJA: Mobilność kadry edukacji dorosłych jest Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania "Nad Białą Przemszą", które jest partnerstwem trójsektorowym, składającym się z przedstawicieli sektora publicznego, gospodarczego i społecznego. Naszym celem jest zrównoważony rozwój powiatu Olkuskiego, animujemy i aktywizujemy społeczność lokalną. Dużym atutem naszego regionu są naturalne walory turystyczne, jak jedyna w Europie Pustynia Błędowska. Jednakże wciąż walory te nie są w pełni wykorzystywane. Nasz region to obszar rolniczym, o wysokiej stopie bezrobocia oraz o silnych tendencjach migracyjnych i starzenia się społeczeństwa. Dlatego też, region wymaga stałego wsparcia i aktywizowania społeczności lokalnej. By rozwijać nasz region w sposób zrównoważony i profesjonalny opracowaliśmy wraz z mieszkańcami Lokalną Strategię Rozwoju. Współpraca ponadnarodowa znacząco wzmocniła naszą organizację, jak i kompetencje członków naszego zespołu.

Celem projektu jest poprawa jakości i innowacyjności naszych usług poprzez zastosowanie praktyk międzynarodowych oraz wzrost kompetencji naszego zespołu z zakresu edukacji nieformalnej osób dorosłych – mieszkańców obszarów miejsko-wiejskich.

W ramach projektu zostało zrealizowanych 10 mobilności, w których wzięło udział 10 edukatorów i trenerów. Współpraca ponadnarodowa polegała na wyjeździe typu job shadowing wraz z kursem skutecznej edukacji dla osób dorosłych opartej o zasady animacji lokalnej. Duży nacisk został położony na wymianę dobrych praktyk z zakresu edukacji osób dorosłych. Po powrocie z mobilności uczestnicy przeprowadzili szkolenia dla pozostałych członków naszej organizacji. Raporty i materiały edukacyjne są upowszechniane w formie otwartej licencji.

Celowo dobraliśmy 5 krajów o bogatym doświadczeniu w działaniu na rzecz zrównoważonego rozwoju ale i bardzo zróżnicowanych praktykach edukacyjnych, by w ramach projektu zgłębić jak najwięcej stosowanych narzędzi i metod. Projekt oparto o współpracę z LGD z Finlandii, Portugalii, Holandii, Estonii i Słowacji

Projekt przyczynił się znacząco do wzrostu jakości naszych usług, dzięki czemu skuteczniej wspieramy naszych mieszkańców, jak również rozszerzamy naszą ofertę o nowych odbiorców, m.in. seniorów. Współpraca międzynarodowa pozwoliła na wdrożenie zasad organizacji uczącej się i doposażyła naszą organizację w nowe, sprawdzone techniki i metody pracy z lokalną społecznością. Każdy uczestnik zdobył nowe kwalifikacje i cenne doświadczenie z zakresu pracy nowymi technikami i metodami edukacyjnymi, co dodatkowo zostało potwierdzone certyfikatem Europass. Dla wielu z nas była to pierwsza możliwość sprawdzenia się w pracy w międzynarodowym środowisku. Zdobyte doświadczenie jest wdrażane w ramach nowych projektów edukacyjnych i rozwojowych naszej organizacji, m.in. planujemy stworzyć sieć europejskich edukatorów – animatorów lokalnej społeczności wsi i małych miast. Rezultaty projektu wraz z pełną dokumentacją są promowane w Internecie oraz zostały rozesłane do min. 200 małopolskich LGD, jst i NGOs.

Introduction

Institution implementing the project titled "European Action Group", which is co-financed by the European Union ERASMUS + ADULT EDUCATION - ACTION: Mobility adult education staff is the Association of Local Action Group "Over White Przemsza," which is a partnership of three sectors, consisting of representatives of the public sector, economic and social. Our goal is the sustainable development of the Olkusz county, animate and re-activate the local community. The biggest asset of the region are natural tourist attractions, as the only one in Europe Bledowska Desert. However, these values still are not fully utilized. Our region is agricultural, with high unemployment and the strong migration trends and aging population. Therefore, the region requires constant support and stimulation of the local community. To develop our region in a sustainable and professionally developed together with the residents of local development strategies. Transnational cooperation has significantly reinforced our organization and competence of our team members.

The aim of the project is to improve the quality and innovation of our services by applying international practices and increase the skill of our team in the field of non-formal adult education - the residents of urban-rural.

The project covered 10 mobilities, attended by 10 educators and trainers. Transnational cooperation was based on the type of job shadowing along with the rate of effective education for adults based on the principles of local animation. Great emphasis has been placed on the exchange of good practices in the field of adult education. After returning from the mobility of participants they conducted training for other members of our organization. Reports and educational materials are disseminated in the form of open licenses.

Purposely we chose the 5 countries with rich experience in promoting sustainable development but also very different educational practices as part of a project to explore the most used tools and methods. The project is based on cooperation with LAGs from Finland, Portugal, the Netherlands, Estonia and Slovakia.

The project contributed significantly to the quality of our services so that more effectively support our residents, as well as expand our offer with new customers, including seniors. International cooperation made it possible to implement the principles of a learning organization and retrofitted our organization in new proven techniques and methods of work with the local community. Each participant gained new skills and valuable experience in working with the new techniques and educational methods, which additionally confirmed the Europass certificate. For many of us this was the first opportunity to test themselves at work in an international environment. The experience gained implemented under the new educational projects and development of our organization, including we plan to create a European network of educators - the animation of local rural communities and small towns. The results of the project with full documentation are promoted on the Internet and were sent to local government and NGOs.

Portugalia

Organizacja przyjmująca - ADIRN, czynnie z nami kooperowała. Początkowa współpraca opierała się na komunikacji mailowej. Pracownicy portugalskiego LGD zadbali o dopełnienie wszelkich formalności związanych z naszym pobytem w Tomar.

ADIRN to organizacja z ogromnym doświadczeniem. Dwudziestoczworoletnia działalność skutkowała realizacją dużej liczby projektów i współpracą zarówno z partnerami lokalnymi, jak i zagranicznymi. Wiele z nich dotyczyło rozwoju lokalnej turystyki - dofinansowano prywatnych przedsiębiorców, co doprowadziło do powstania hoteli, restauracji, a także ośrodków agroturystycznych.

ADIRN posługuje się zarówno tradycyjnymi, jak i innowacyjnymi technikami. Ich działalność w dużej mierze bazuje na historii regionu związanej z templariuszami oraz na rozwoju aktywnej turystyki.

Organizacja przyjmująca przygotowała dla nas stanowiska biurowe i zapewniła dogodne warunki do realizacji założeń porozumienia. Dodatkowo, zapoznała nas z owocami swojej długoletniej pracy - odwiedziliśmy miejsca dofinansowanych w ramach projektu LEADER II i LEADER+. Co więcej, pracownicy ADIRN przedstawili nam przygotowywany plan strategii na lata 2014 - 2020, dzięki czemu mogliśmy poznać profil organizacji i plan rozwoju.

Podczas pobytu w Portugalii w ramach projektu ERASMUS+ miałyśmy możliwość poszerzyć swoją wiedzę dotyczącą działalności portugalskiej LGD oraz zaobserwować techniki aktywizacji lokalnej ludności. Poznałyśmy również proces decyzyjny, w trakcie którego wybrane zostają projekty mające uzyskać dofinansowanie.

Jak wspomnialiśmy powyżej, Tomar jest miastem o niezwykle ciekawej historii i działalność ADIRN jest nierozdzielnie związana z przeszłością regionu. Organizacja stworzyła Szkołę Sztuk Średniowiecznych, w której prowadzone są zajęcia z tańca, gry aktorskiej, a także szermierki. Miejscowa ludność aktywnie uczestniczy w zajęciach, dzięki którym może poszerzyć swoją wiedzę na temat regionu. Jednym ze sposobów edukacji dorosłych są wykłady z historii odbywające się regularnie, co tydzień. Należy zwrócić uwagę na fakt, iż owe zajęcia przygotowywane są przez mieszkańców wsi i miasteczek. Szkołka rozwija także kreatywność i zdolności manualne - własnoręczne przygotowywanie kostiumów, rekwizytów i scenografii. Miałyśmy możliwość uczestniczyć w zajęciach prowadzonych w tej nadzwyczajnej szkole, dzięki

czemu mogliśmy bezpośrednio poznać jej charakter i sposób, w jaki przyczynia się ona do integrowania miejscowej ludności.

Dzięki życzliwości ADIRN wzięliśmy także udział w Festiwalu Średniowiecznym w Leirii. Co prawda nie był on przygotowywany przez organizację przyjmującą, gdyż ADIRN dopiero nad nim pracuje, aczkolwiek mogliśmy dzięki temu poznać charakter tego wydarzenia. Festiwal Średniowieczny na zamku w Almourol odbędzie się w październiku bieżącego roku.

Dodatkowo, w trakcie pobytu w Portugalii, brałyśmy udział w wykładach na temat historii średniowiecznej regionu, organizowanych dla mieszkańców obszaru działalności instytucji. Są one częścią przygotowań do powyżej wspomnianego Festiwalu Średniowiecznego, nad którym obecnie pracuje ADIRN. Dzięki temu rozwinęłyśmy umiejętności kreatywnego myślenia i planowania tego typu wydarzeń, a także miałyśmy możliwość przyjrzeć się sposobowi nawiązywania współpracy z mieszkańcami wsi i miasteczek, jak i ich aktywizowania.

ADIRN dało nam możliwość zdobycia wiedzy na temat promowania lokalnego produktu. Odwiedziliśmy sklepy z tradycyjnymi wyrobami i zapoznaliśmy się z technikami ich rozpowszechniania.

Wzięliśmy udział w organizowaniu imprezy kajakowej, której celem była, między innymi, integracja międzypokoleniowa i zachęcenie ludności do aktywnego spędzania czasu wolnego.

Dzięki mobilności miałyśmy nadzwyczajną szansę na zapoznanie się ze sposobem organizacji pracy w zagranicznej LGD. Ogromne doświadczenie, które posiada ADIRN stało się inspiracją do samorozwoju, a także do rozwoju organizacji wysyłającej. Nabyłyśmy wiedzę w zakresie aktywizacji i edukacji ludności obszarów wiejskich i miejskich, poprzez ich czynne uczestnictwo w realizacji przedsięwzięć oraz kontakt z historią i sztuką. Dodatkowo, rozwinęłyśmy swoje kompetencje dotyczące praktycznej komunikacji międzykulturowej, a także poprawiłyśmy umiejętności językowe.

Poniżej znajduje się harmonogram mobilności.

TYDZIEŃ PIERWSZY (14.07. - 20.07.2015)

- Zapoznanie się z pracownikami ADIRN, sposobem działania oraz charakterem organizacji.
- Odwiedzenie dwóch osrodkow miejskich objetych działalnością portugalskiego LGD i zapoznanie się z projektami zrealizowanymi w ramach LEADER II i LEADER+.
- Zapoznanie się ze strategią instytucji na lata 2014 - 2020 oraz sposobami promowania LGD w mediach.
- Przygotowanie raportu na temat działalności LGD "Nad Białą Przemszą" w ramach wymiany doświadczeń.

TYDZIEŃ DRUGI (21.07 - 27.07.2015)

- Obserwacja pracy w biurze ADIRN.
- Odwiedzenie Ferreira do Zezere - obszar działalności ADIRN.
- Udział w Średniowiecznym Festynie.
- Wizyta w średniowiecznym zamku - Castelo de Almourol, związana z przygotowaniem do nadchodzącego Festiwalu Średniowiecznego.
- Odwiedzenie miejscowości, w których ADIRN pomógł w dofinansowaniu projektów.
- Udział w zajęciach tanecznych oraz wykładzie organizowanych w ramach działalności Szkółki Sztuk Średniowiecznych dla osób w każdym wieku.
- Przygotowania do "Kayak Party".

TYDZIEŃ TRZECI (28.07 - 03.08.2015)

- Obserwacja pracy w biurze ADIRN.

- Spotkanie organizacyjne z osobami, które uzyskały dotacje, w celu nawiązania między nimi współpracy.
- Udział w wykładzie na temat historii Tomar przygotowującym miejscową ludność do czynnego uczestnictwa w nadchodzącym Festiwalu Średniowiecznym.
- Praca w terenie - przygotowania do "Kayak Party" i uczestnictwo w wydarzeniu.

TYDZIEŃ CZWARTY (04.08 - 12.08.2015)

- Obserwacja pracy w biurze ADIRN.
- Odwiedzenie ośrodka agroturystycznego.
- Odwiedzenie epokowego kościoła, którego renowacja była dofinansowana przez ADIRN.
- Zapoznanie się ze sposobem działalności przedszkola dofinansowanego przez ADIRN.

Finlandia

Staż w formie job shadowing odbył się w Lokalnej Grupy Działania Päijänne-Leader. Współpraca z LGD od samego początku układała się pomyślnie. Jeszcze przed wyjazdem nawiązałyśmy korespondencję mailową i ustaliliśmy wszelkie szczegóły dotyczące naszego pobytu, m.in. szczegółowy program stażu, zakres naszych obowiązków i samodzielnych działań oraz dookreśliłyśmy wspólne oczekiwania. Dodatkowo otrzymaliśmy cenną pomoc przy znalezieniu noclegu.

Po przyjeździe zostaliśmy przedstawione całemu zespołowi LGD oraz odbyła się prezentacja zasad pracy i funkcjonowania organizacji przyjmującej. Ustaliliśmy też wzajemne oczekiwania i przekazaliśmy pytania uzyskane od zespołu biura LGD Nad Białą Przemszą (głównie dotyczące sposobu funkcjonowania LGD i realizacji LSR). Wszystkie oczekiwania zostały spisane na kartce flipczarta i powieszone na ścianie, każdego dnia robiliśmy krótkie podsumowanie oraz określaliśmy zdobyte umiejętności i informacje.

Dodatkowo odbyło się dwudniowe szkolenie z zakresu konsultacji społecznych i pracy z grupami defaworyzowanymi m.in. seniorzy i młodzi przedstawiciele grupy NEET. Podczas szkolenia poznaliśmy wiele interesujących metod pracy z ww. grupami oraz zapoznaliśmy się z dobrymi praktykami tj. projektami i akcjami realizowanymi przez LGD Päijänne-Leader.

Nasza praca w Päijänne-Leader była bardzo różnorodna. Zarówno mogliśmy towarzyszyć w codziennej pracy biurowej, jak i w licznych spotkaniach z lokalnymi liderami, organizacjami pozarządowymi i samorządem. Mialiśmy również okazję poznać proces planowania i wdrażania wydarzeń z udziałem społeczności lokalnej – pomagając w realizacji charytatywnego maratonu we wsi Kalkkinen (w maratonie wzięło udział ponad 300 osób).

Dodatkowo braliśmy udział w kilku wyjazdach i wizytach studyjnych. W południowej części Finlandii, w miejscowości Forssa wzięliśmy udział w wizycie zorganizowanej przez samorząd lokalny z zakresu korzystania z odnawialnych źródeł energii. Dzięki temu poznaliśmy najnowocześniejsze rozwiązania recyklingowe stosowane przez firmę Loimi-Hämeen Jätehuolto Oy. Zostaliśmy również zaproszeni na trzydniowe Święto Wsi w miejscowości Raahe. Braliśmy udział w interesującej konferencji i warsztatach oraz licznych spotkaniach z przedstawicielami ponad 50 Lokalnych Grup Działania i ponad 70 organizacji pozarządowych z całej Finlandii.

Święto Wsi odbywa się corocznie skupiając lokalnych liderów z całego kraju, a głównym celem jest wymiana doświadczeń i pogłębianie współpracy.

Dzięki job shadowing mialiśmy okazję poznać specyfikę funkcjonowania Lokalnej Grupy Działania Päijänne-Leader oraz dowiedzieć się na temat zasad wdrażania Programu LEADER w Finlandii. Doświadczenie i owartość jakie cechuje Lokalną Grupę Działania Päijänne-Leader stało się inspiracją do samorozwoju, a także do rozwoju organizacji wysyłającej – LGD Nad Białą Przemszą. Nasz pobyt okazał się tak pomyślny, że obie instytucje kontynuują współpracę m.in. planując nowe projekty w ramach realizacji LSR na lata 2014-2020.

Poniżej znajduje się zakres prac w trakcie job shadowing:

- uczestnictwo w dwudniowym szkoleniu z zakresu konsultacji społecznych i pracy z grupami defaworyzowanymi m.in. seniorzy, młodzi przedstawiciele grupy NEET
- pogłębienie wiedzy z zakresu wdrażania Programu LEADER w Finlandii oraz zapoznanie się ze specyfiką funkcjonowania Lokalnej Grupy Działania Päijänne-Leader
- aktywne uczestniczenie w codziennej pracy Lokalnej Grupy Działania Päijänne-Leader, m.in. praca biurowa, opracowywanie raportów, spotkania z lokalnymi przedsiębiorstwami i organizacjami pozarządowymi oraz lokalnymi liderami
- uczestnictwo w spotkaniu z przedstawicielami stowarzyszenia rybaków oraz wspólna wizyta studyjna po kanale pomiędzy jeziorami w miejscowości Vääksy
- udział w wizycie studyjnej w południowej części Finlandii - Forssa z zakresu racjonalnego korzystania z odnawialnych źródeł energii - udział w seminariach z zakresu odnawialnych

źródeł energii, testowanie produktów lokalnych, wizyta w nowoczesnej firmie recyklingowej Loimi-Hämeen Jätehuolto Oy

- udział w wizycie studyjnej we wsi Kalkkinen – poznanie dobrych praktyk z zakresu kształtowania lokalnej turystyki oraz budowania współpracy z lokalną społecznością w zakresie m.in. organizacji corocznych imprez,
- udział w spotkaniu z przedstawicielami lokalnego stowarzyszenia w miejscowości Heinola – poznanie metod budowania współpracy z lokalną społecznością, w szczególności partnerstwa NGO – JST
- wsparcie organizacyjne przygotowań maratonu we wsi Kalkkinen – lokalnego wydarzenia charytatywnego oraz aktywny udział w tym wydarzeniu (udział ponad 300 osób)
- spotkania z lokalnymi stowarzyszeniami i liderami w miejscowościach Sysmä, Vierumäki i Mustjärvi oraz poznanie ich doświadczeń z zakresu współpracy lokalnej społeczności i biznesu
- udział w trzydniowej wizycie studyjnej podczas Święta Wsi w miejscowości Raahe – udział w konferencji i warsztatach oraz licznych spotkaniach z przedstawicielami ponad 50 Lokalnych Grup Działania i ponad 70 organizacji pozarządowych z całej Finlandii, zapoznanie się z lokalnym dziedzictwem kulturowym. Święto Wsi odbywa się corocznie skupiając lokalnych liderów z całego kraju.

Holandia

W dniach od 12 października do 10 listopada 2015 roku uczestniczyłem w ramach programu Erasmus + w stażu na Hanzeatyckim Uniwersytecie Nauk Stosowanych Hanzehogeschool Groningen w Holandii. Po pierwszych dwóch dniach, które poświęcone były szkoleniu wprowadzającemu w działania, obowiązki, zasady pracy i funkcjonowanie działu – Centrum Badań i Rozwoju Zagospodarowania Przestrzennego przy Uniwersytecie Hanzeatyckim – miałem możliwość zapoznania się z codzienną pracą pracowników uniwersyteckich, jak i ze środowiskiem, społecznością, w której oni żyją i pracują.

Centrum to było moim głównym miejscem pracy, poza dniami, w których wyruszałem w teren. Zapoznałem się dokładnie z działalnością Centrum, którego głównym celem jest realizacja rozwiązań dotyczących zagospodarowania przestrzennego na terenie północnej Holandii, zgodnych z zasadami zrównoważonego rozwoju, w szczególności w kontekście lokalnych projektów i inicjatyw adresowanych do lokalnych społeczności. Spotykałem się ze wszystkimi po kolei pracownikami Centrum w celu omawiania zakresu ich działalności, szczególnie w kontekście obszarów wiejskich.

Jednym z projektów koordynowanych przez Hanzehogeschool Groningen jest projekt Energy + Village. Głównym celem projektu jest pomoc w zapewnieniu obszarom wiejskim ich własnej, zielonej energii. Uczestnicząc w cotygodniowych spotkaniach konsorcjum, miałem możliwość zapoznania się ze szczegółami dotyczącymi projektu, jak i z mechanizmami podejmowania decyzji, sposobami animacji społecznej na rzecz projektu.

Mój pobyt na Hanzehogeschool Groningen nałożył się z uruchomieniem Energy Transition Centre, w którego otwarciu miałem przyjemność uczestniczyć. Centrum to stanowi wspólną inicjatywę Hanzehogeschool Groningen i Europejskiej Akademii Energi. W miejscu tym prowadzone są badania w obszarze energetyki. Studenci, pracownicy naukowcy, lokalny biznes oraz sfera publiczna poszukują wspólnie rozwiązań technologicznych mających służyć wzrostowi roli odnawialnych źródeł energii w przyszłości.

Pracownik naukowy Centrum oprowadził mnie po budynkach, kontenerach i instalacjach ETC, opowiadając o wszystkich aktualnie prowadzonych pracach badawczych. Wizyta ta uświadomiła mi jak bardzo poważnie zielona energia traktowana jest w Holandii, również w kontekście stricte biznesowym. Na przykładzie Energy Transition Centre miałem możliwość również zapoznać się z mechanizmami budowania partnerstw publiczno - prywatnych w Holandii.

Niezwykle istotną częścią mojego stażu były „wizyty w terenie”. W czasie takich wyjazdów miałem możliwość spotykania się z miejscowymi rolnikami. Jednym z nich, który szczególnie

utkwil mi w pamięci był pan Rene Remt, pochodzący z miejscowości Kloostenburg położonej niedaleko linii brzegowej morza. Pan Remt jest właścicielem 140 ha gospodarstwa. Najważniejszą jego uprawę stanowią ziemniaki do sadzenia. Uprawia on ponadto cebule. Sieje również zboże, ale wyłącznie dla celów zapewnienia odpowiedniego płodozmianu. Dzięki bardzo dobrym glebom w północnej Holandii można tu osiągnąć bardzo wysokie plony, np. 11t/ha – pszenicy. Wyprodukowane u siebie ziemniaki eksportuje do kilkudziesięciu krajów, np. do Angoli, Pakistanu, Azerbejdżanu czy nawet do Syrii pogrążonej obecnie w wojennej zawierusze. Nie może to dziwić, skoro Holandia zajmuje drugie, po USA, miejsce na świecie, co chodzi o eksport produktów rolnych.

Odwiedzany rolnik czerpie również zyski z produkcji zielonej energii. Na świeżo wybudowanej, nowoczesnej stodole posiada dużą liczbę paneli fotowoltaicznych. Za stodolą znajduje się średnich rozmiarów wiatrak. Wyprodukowana energia elektryczna wykorzystywana jest w gospodarstwie, natomiast to, czego nie uda się zużyć, odprowadza do sieci energetycznej i sprzedaje za pomocą lokalnej grupy energetycznej (oddolna inicjatywa społeczna służąca dystrybucji energii na obszarze gminy – w Holandii prąd na w obrębie obszaru z tym samym kodem pocztowym można sprzedawać bez opodatkowania).

Umowę na sprzedaż prądu pan Remt podpisał na 15 lat, co pozwala mu spokojnie patrzeć w przyszłość. Ponadto, rząd dopłaca około połowy ceny do każdego wytworzonego kilowata energii. Wiatrak, wart ponad milion euro, podlega natomiast wieloletniej amortyzacji, która pozwala płacić rolnikowi niskie podatki. Rolnicy w Holandii są bowiem traktowani jak normalni przedsiębiorcy i płacą podatek dochodowy od swojej działalności. Stawki tego podatku są zaś wysokie i sięgają nawet 52%. Pan Remt bardzo chciałby powiększyć swoje gospodarstwo „odbierając część ziemi morzu”, tak jak to robiły poprzednie pokolenia. Obecnie jest o już jednak prawnie zakazane. Tymczasem hektar ziemi w Holandii, po odpowiednich przeliczeniach, kosztuje 250 000 zł.

Niezwykłe ważne i interesujące były moje wizyty w holenderskich lokalnych grupach działania. Dzięki spotkaniom z osobami zaangażowanymi we wdrażanie programu LEADER oraz Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich w Holandii miałem możliwość zdobycia wiedzy w zakresie:

- funkcjonowania LGD w Holandii
- metod aktywizacji lokalnych społeczności
- ogólnych celów LGD w Holandii
- metod pracy
- metod komunikacji z lokalnymi społecznościami

- źródeł finansowania projektów
- przykładów inicjatyw i projektów realizowanych na obszarze działania LGD

Spotkałem się z osobami związanymi , obecnie lub w przeszłości, z LGD:

- a) Mirelle, Groot Koerkam- byłym managerem Lokalnej Grupy Działania DeKrachtvanSalland
- b) Durk Holwerda - byłym managerem Lokalnej Grupy Działania w Prowincji Friesland
- c) Bart Bagerman - byłym managerem Lokalnej Grupy Działania w Groningen, specjalista z zakresu programu.

Ogólnie patrząc, po wizytach w LGD, odnoszę wrażenie, że program LEADER w Holandii czasy świetności ma już dawno za sobą. Pieniądze przeznaczone na program są niewielkie, natomiast procedury umożliwiające skorzystanie z niego bardzo skomplikowane. Sprawia to, że społeczności lokalne wolą się ubiegać o środki finansowe na mniej skomplikowane inicjatywy z dużo łatwiej dostępnych środków krajowych. Sięganie po środki z LEADER'a w takich przypadkach ma miejsce w ostateczności.

Zaskoczeniem dla mnie było to, że LGD w Holandii nie mają sformalizowanej struktury. Funkcjonują one przy lokalnych (gminnych?) urzędach. Jakkolwiek obszar działania LGD sięga 100 tys. osób, to na rzecz LGD pracuje jedna osoba i to jeszcze na część etatu. Częściowym wyjaśnieniem może być tutaj to, że zasadniczym zadaniem takiej osoby jest komunikacja z mieszkańcami, udzielanie odpowiedzi na pytania w zakresie programu LEADER. Wszystkie Lokalne Grupy Działania w Holandii mają natomiast jeden wspólny sekretariat, który załatwia sprawy administracyjne oraz finansowe i do którego składa się wnioski. Mieści się on w Utrechcie.

W odwiedzanych LGD można było zaobserwować zbliżony zestaw celów ogólnych, który można by sprowadzić się do 3 słów: ludzie, planeta, zysk, najważniejsze w tym wszystkim jest zaś dobro wspólne będące rezultatem wspólnego działania.

Olbrzymim problemem Holandii, a zwłaszcza jej obszarów wiejskich, jest starzenie się społeczeństwa. Działania programu LEADER są więc nakierowane na tworzenie różnego rodzaju zachęt, które mogłyby przekonać młodszych ludzi do pozostania na wsi.

Lokalne Grupy Działania działają również na rzecz edukacji (np. lekcje muzyki, które wycofano z programu szkolnego) oraz zapewnienia opieki socjalnej i zdrowotnej w miejscach, gdzie państwo wycofało się z tej roli. Ważną rolę odgrywają również działania na rzecz rozwoju zielonej energii, jak i rozbudowy infrastruktury wiejskiej, w tym sportowej.

Bardzo zaciekał mnie sposób finansowania operacji w ramach programu LEADER. Jedynie

25% środków pochodzi z funduszy unijnych. Kolejne 25% to fundusze pochodzące z gmin oraz tzw. spółek wodnych (ich funkcjonowanie związane jest z bardzo rozbudowaną siecią kanałów w Holandii). Resztę stanowią środki prywatne pochodzące od mieszkańców, jak i przedsiębiorców. Dzięki takiemu mechanizmowi finansowania realizowane są jedynie operacje, które mają poparcie społeczne. Jednocześnie, jeśli mieszkańcy wykładają własne pieniądze, to starają się, aby dana inwestycja była wykorzystywana i żeby nie uległa zniszczeniu, np. poprzez akty wandalizmu. W ten sposób następuje minimalizacja ryzyka marnowania środków publicznych. Mimo tego, można spotkać się w Holandii z opiniami, że środki na obsługę techniczną programu LEADER są nieproporcjonalnie wysokie w stosunku do zrealizowanych efektów. Krytyce podlega też istotne upolitycznienie programu.

Kończąc, swój pobyt na stażu w Groningen uważam za udany i bardzo owocny. Wyjazd ten niewątpliwie dał mi sporo nowej wiedzy, jednocześnie wyleczył z pozostałości kompleksów „człowieka ze wschodu Europy”. Najważniejszym wnioskiem po zakończonym stażu jest dla mnie bowiem to, że jako Polacy nie mamy się czego wstydzić, ani w kontekście rolnictwa, ani działania na rzecz społeczności lokalnych. Może jest u nas trochę biedniej, ale nie znaczy to, że działamy mniej efektywnie, czy gorzej.

Estonia

W Estonii przyjęła nas organizacja pod nazwą MTÜ Eesti Maaturism, z którą współpraca ułożyła się bardzo dobrze. Już przed wyjazdem był kontakt mailowy, uzyskaliśmy pomoc m.in. w znalezieniu zakwaterowania bardzo blisko siedziby organizacji (ok. 8 minut piechotą). W estońskiej siedzibie Maaturism pracuje dwie osoby, które zadbały o nas profesjonalnie. W pierwszych dwóch dniach pobytu odbyło się szkolenie wprowadzające w działania, obowiązki, zasady pracy i funkcjonowanie organizacji przyjmującej.

MTÜ Eesti Maaturism to organizacja, która działa od 2000 r. W trakcie naszego pobytu trwały m.in. przygotowania do obchodów 15-lecia istnienia. Organizacja posiada duże doświadczenie, z racji też niezbyt dużej powierzchni kraju obejmuje swym zasięgiem działania niemal całego terytorium państwa.

Operatywność naszych estońskich przełożonych, umiejętność szybkiego zawierania znajomości oraz niezwykła życzliwość i otwartość do ludzi pozwoliła także nam wziąć udział w wielu ciekawych przedsięwzięciach w trakcie naszego pobytu. Udało się nawiązać wiele interesujących kontaktów, odwiedzić sporo ciekawych miejsc, wziąć udział w ważnych wydarzeniach jak np. uroczystości wyboru gospodarza roku, któremu nagrodę wręczał sam prezydent Estonii.

Organizacja przyjmująca przygotowała dla nas stanowiska biurowe i zapewniła dogodne warunki do realizacji założeń porozumienia. Podczas pobytu w Estonii w ramach projektu ERASMUS+ mieliśmy możliwość poszerzyć swoją wiedzę dotyczącą działalności estońskich organizacji oraz zaobserwować techniki aktywizacji lokalnej ludności. Poznaliśmy również proces decyzyjny, w trakcie którego wybrane zostają projekty mające uzyskać dofinansowanie. Brałismy udział w konferencjach i seminariach, podczas których nasze przełożone miały swoje wystąpienia.

Dzięki mobilności mieliśmy szansę na zapoznanie się ze sposobem organizacji pracy w zagranicznej organizacji. Ogromne doświadczenie, które posiada Maaturism stało się inspiracją do samorozwoju, a także do rozwoju organizacji wysyłającej. Nabyliśmy wiedzę w zakresie aktywizacji i edukacji ludności obszarów wiejskich i miejskich, poprzez ich czynne uczestnictwo w realizacji przedsięwzięć. Udało się także rozwinąć swoje kompetencje dotyczące praktycznej komunikacji międzykulturowej, a także poprawić umiejętności językowe, tym bardziej, że robiliśmy na bieżąco tłumaczenia.

Podczas pobytu w organizacji MTÜ Eesti Maaturism w Estonii pogłęбилиśmy wiedzę z zakresu umiejętności prowadzenia wywiadów (z właścicielami gospodarstw rolnych oraz agroturystycznych). Poznaliśmy mocne oraz słabe strony funkcjonowania odwiedzonych gospodarstw (analiza SWOT). Ponadto zdobyliśmy wiedzę dotyczącą sposobów finansowania lokalnych inicjatyw ze środków prywatnych oraz możliwości uzyskania dofinansowania w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich Unii Europejskiej na ich realizację. Poprzez przeprowadzenie szeregu wywiadów z właścicielami gospodarstw rolnych, agroturystycznych a także spotkaniami w wielu organizacjach rządowych, zajmujących się rozwojem obszarów wiejskich, poznaliśmy również metody aktywizacji społeczności wiejskiej, sposoby reklamy wymienionych podmiotów, ocenę możliwości pozyskania dofinansowań lokalnych inicjatyw ze środków Europejskich oraz stopień kooperacji między ludnością wiejską i miejską Estonii.

Poniżej znajduje się ramowy harmonogram mobilności (28.10.2015 r. – 8.12.2015 r.):

PIERWSZE DWA TYGODNIE

- Zapoznanie się z pracownikami Maaturism, sposobem działania oraz charakterem organizacji.

- Dwudniowe szkolenie wprowadzające w działania, obowiązki, zasady pracy i funkcjonowanie organizacji przyjmującej.
- Odwiedzenie miejsca, gdzie zaplanowano konferencję zrzeszonych organizacji oraz miejsca, gdzie odbędą się obchody jubileuszu powstania Maaturism, zaangażowanie w organizację uroczystości pn. Eesti maaelu arengukava 2007-2013 vahenditest toetust saanud maaturismi projektide, rändnõituse avamine ja pidulik tunnustusõhtu.
- Zapoznanie się z planowanymi przedsięwzięciami organizacji przyjmującej oraz sposobem pozyskiwania nowych interesantów, technikami komunikacji, promowania.
- Przygotowanie i przedstawienie informacji na temat działalności LGD "Nad Białą Przemszą" w ramach wymiany doświadczeń.
- Wizyta w gospodarstwach, które chcą nawiązać współpracę z Maaturism, udział w rozmowach i negocjacjach.
- Wizyta w organizacji planującej w marcu 2016 r. międzynarodową wystawę pn. OnLineEXPO, udział w negocjacjach i omawianiu warunków m.in. finansowych.
- Wizyta w najlepszym ekologicznym gospodarstwie roku 2013, rozmowa z gospodarzem, objazd gospodarstwa (gospodarstwo o pow. ponad 1 tys. ha, kilkaset sztuk bydła).
- Wzięcie udziału w uroczystości wręczenia nagród dla najlepszych gospodarzy roku, z udziałem prezydenta Estonii wręczającego nagrody.

POZOSTAŁY OKRES

- Praca bieżąca w biurze Maaturism.
- Praca w biurze i terenie - przygotowania do konferencji z udziałem zrzeszonych z Maaturism organizacji oraz uczestnictwo w wydarzeniu pn. Eesti maaelu arengukava 2007-2013 vahenditest toetust saanud maaturismi projektide, rändnõituse avamine ja pidulik tunnustusõhtu.
- Odwiedzenie ośrodka agroturystycznego.
- Wizyta w gospodarstwie ekologicznym prężnie działającym na terenie kraju (przygotowującego się do eksportu zagranicznego), możliwość obejrzenia procesu produkcyjnego.
- Udział w seminariach, gdzie organizacja przyjmująca miała swoją część wykładów np. w Association of Estonian Tourism Education czy Rural Economy Research Centre.
- Spotkanie z pracownikami Estonian Chamber of Agriculture and Commerce, porównanie warunków estońskich z polskimi.
- Spotkanie organizacyjne z osobami, które uzyskały dotacje, wymiana doświadczeń.

- Odwiedzanie farm ekologicznych oraz konwencjonalnych zajmujących się produkcją roślinną oraz zwierzęcą przetwarzających swoje produkty i sprzedających je na szeroką skalę.
- Zbieranie informacji ze stron internetowych oraz przy wykorzystaniu udostępnionych danych statystycznych.
- Przeprowadzanie wywiadów z przedstawicielami wielu organizacji pozarządowych, rolnikami oraz mieszkańcami wsi.
- Spotkanie z pracownikami Rural Economy Research Centre, udział w ich zebraniu organizacyjnym, porównanie procedur pozyskiwania dofinansowań (na przykładzie Polski i Estonii) .

- Zarządzanie organizacją – poznanie dobrych praktyk dotyczących codziennego funkcjonowania organizacji, w szczególności z zakresu zarządzania zespołem, wdrażania projektów
- Animacja społeczna – poznanie technik i metod oraz dobrych praktyk z zakresu animowania społeczności lokalnej i budowania silnego partnerstwa lokalnych liderów, NGO, jst i biznesu;
- Szczegółowe poznanie Programu LEADER na Słowacji oraz specyfiki jego wdrażania: poznanie m.in. regulacji prawnych i procedur, codziennej pracy LGD oraz systemu wdrażania projektów unijnych;
- Metody i techniki pracy z grupą – poznanie nowych narzędzi skutecznej pracy z grupą, przydatnych do pracy animacyjnej, moderatorskiej i warsztatowej.

Podczas mobilności zdobyto następujące umiejętności i kompetencje społeczne:

- Wzrost umiejętności komunikacyjnych w języku angielskim oraz w kontaktach z zagranicznymi organizacjami partnerskimi;
- Wymiana doświadczeń pomiędzy polskimi i słowackimi Lokalnymi Grupami Działania i organizacjami pozarządowymi;
- Nawiązanie kontaktów z lokalnymi organizacjami i innymi LGD z całej Słowacji, co zostanie wykorzystane w planowaniu nowych międzynarodowych projektów współpracy;

Podczas mobilności wykonywane były następujące czynności:

- Uczestnictwo w dwudniowym szkoleniu z zakresu konsultacji społecznych i pracy z grupami defaworyzowanymi m.in. seniorzy, młodzi przedstawiciele grupy NEET;
- Pogłębienie wiedzy z zakresu wdrażania i rozliczania Programu LEADER na Słowacji oraz zapoznanie się ze specyfiką funkcjonowania Lokalnej Grupy Działania ProTatry;
- Aktywne uczestniczenie w codziennej pracy Lokalnej Grupy Działania ProTatry, m.in. praca biurowa, opracowywanie raportów, spotkania z lokalnymi przedsiębiorstwami i organizacjami pozarządowymi oraz lokalnymi liderami,
- Aktywne uczestniczenie w procesie budowania nowej Lokalnej Strategii Rozwoju ProTatry, m.in. w konsultacjach społecznych oraz analizie potrzeb obszaru.
- Uczestnictwo w spotkaniu z przedstawicielami Stowarzyszenia Slow Food TATRY- organizacji promującej produkty lokalnie oraz aktywizującej mieszkańców do wspólnego działania na rzecz lokalnych zasobów kulinarnych

- Udział w wizycie studyjnej w miejscowości Batizovce – poznanie dobrych praktyk z zakresu kształtowania lokalnej tożsamości oraz budowania współpracy z lokalną społecznością, w szczególności partnerstwa JST- NGO
- intensywna, codzienna praca w zagranicznym środowisku.

